

Stratégia starostlivosti školy o žiakov – deti cudzincov

Gymnázium
Ul. 1. mája 8, 901 01 Malacky

Východiská

Stratégia starostlivosti vychádza zo:

- (1) zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní a o znení a doplnení niektorých zákonov (školský zákon),
- (2) Metodický pokyn č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy,
- (3) zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov,
- (4) zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve,
- (5) Dohovor OSN z roku 1951 o právnom postavení utečencov,
- (6) Sprievodca školským rokom na daný školský rok,
- (7) Vzdelávanie detí cudzincov na Slovensku, Nadácia Milana Šimečku,
- (8) R. Kvapil: Slovenčina ako cudzí jazyk.

Základné pojmy

Legislatíva cudzincov vymedzuje na základe ich občianstva. Pod pojmom cudzinec sa podľa § 2, ods. 2 zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov chápe „každý, kto nie je štátnym občanom Slovenskej republiky“.

Školský zákon v § 146 definuje vzdelávanie cudzincov.

- (1) Cudzinci sú na účely tohto zákona deti
 - a) osôb, ktoré sú občanmi iného štátu alebo osôb bez štátnej príslušnosti, s povoleným pobytom na území Slovenskej republiky,
 - b) žiadateľov o udelenie azylu na území Slovenskej republiky podľa osobitného predpisu,
 - c) Slovákov žijúcich v zahraničí,
 - d) ako žiadatelia o udelenie azylu podľa osobitného predpisu,
 - e) ako cudzinci, ktorí sa nachádzajú na území Slovenskej republiky bez sprievodu zákonného zástupcu.
- (2) Deťom cudzincov s povoleným pobytom na území Slovenskej republiky a deťom žiadateľov o udelenie azylu a Slovákov žijúcich v zahraničí sa poskytuje výchova a vzdelávanie, ubytovanie a stravovanie v školách podľa tohto zákona za tých istých podmienok ako občanom Slovenskej republiky.
- (3) Pre deti cudzincov sa na odstránenie jazykových bariér organizujú základné a rozširujúce jazykové kurzy štátneho jazyka.

- (4) Deti žiadateľov o udelenie azylu, deti azylantov, deti cudzincov, ktorým sa poskytla doplnková ochrana, zaraďuje do príslušného ročníka riaditeľ školy po zistení úrovne ich doterajšieho vzdelania a ovládania štátneho jazyka najneskôr do troch mesiacov od začatia konania o udelenie azylu, deti odídencov najneskôr do troch mesiacov od začatia konania o poskytnutie dočasného útočiska. Z dôvodu nedostatočného ovládania štátneho jazyka možno dieťa podmienene zaraďiť do príslušného ročníka podľa veku, a to najviac na jeden školský rok.

Zaradenie detí cudzincov do ročníka

Zaradenie prichádzajúceho žiaka do ročníka a do konkrétnej triedy závisí od viacerých faktorov – vek žiaka, jazyková bariéra, nedostatočné predchádzajúce alebo prerušené vzdelanie.

Napriek neznalosti slovenského jazyka nie je vhodné zaraďovať žiaka do ročníka nezodpovedajúceho jeho veku. Môže mať problémy s komunikáciou so spolužiakmi na inej vývojovej úrovni, čo môže prehĺbiť pocity frustrácie a viesť k pasivite alebo k dominantnému agresívnemu správaniu.

Stratégia školy

- (1) Pred príchodom žiaka – cudzinca do školy prebieha rozhovor s rodičmi/zákonným zástupcom žiaka a rozhovor so samotným žiakom pred jeho príchodom do školy. Cieľom rozhovoru je získať základné informácie o žiakovi, ale najmä spoznať osobnosť žiaka, jeho záujmy, skúsenosti, potreby, očakávania. Rozhovor so žiakom môže prebiehať aj v prítomnosti rodičov/zákonných zástupcov.
- (2) Prijímací pohovor sa uskutočňuje aspoň 3 dni pred nástupom žiaka do školy. V komisii na prijímací pohovor sú vedenie školy, poradca školy, žiak, zákonný zástupca, príp. tlmočník.
- (3) Na vypracovanie plánu začlenenia žiaka do vzdelávacieho procesu (zapojenie do vyučovania, triedneho kolektívu, života školy...) je potrebné získať informácie napr.
 - a) ako správne vyslovovať meno žiaka,
 - b) vek žiaka,
 - c) materinský jazyk a znalosť iných jazykov – akými jazykmi žiak hovorí, akým rozumie, aký typ písma ovláda,
 - d) znalosť slovenského jazyka – úroveň ovládania (písanie, čítanie, hovorenie, počúvanie s porozumením),
 - e) predchádzajúce vzdelanie – typ školy, dĺžka štúdia pred príchodom na danú školu, prerušenie štúdia, dosiahnutý stupeň vzdelania, doklady o vzdelaní žiaka, absolvované predmety.
- (4) Poskytnutie dôležitých informácií žiakovi a zákonnému zástupcovi:

- a) základné informácie o slovenskom vzdelávacom systéme: typy škôl, stupne vzdelávania, podmienky absolvovania, povinná školská dochádzka, základná pedagogická dokumentácia,
 - b) harmonogram školského roka: školské vyučovanie, prázdniny (žiak môže byť zvyknutý na iný školský ročný, týždenný a denný rytmus),
 - c) rozvrh hodín, začiatok a koniec vyučovania, prestávky,
 - d) kontakty na dôležité osoby, konzultačné hodiny – vedenie školy, poradca školy, triedny učiteľ, školský psychológ, koordinátori,
 - e) školské stravovanie,
 - f) krúžková činnosť,
 - g) hodnotenie a klasifikácia,
 - h) práva a povinnosti žiakov, rodičov – dochádzka, absencie, stretnutia rodičov, príspevky rodičov a pod.
- (5) Vytvorenie bezpečného a priateľského prostredia, pozitívnej atmosféry pre rýchle začlenenie sa žiaka do kolektívu, atmosféry dôvery a spolupráce a pozitívnej motivácie.
- (6) V prípade potreby zabezpečenie základného a rozširujúceho kurzu štátneho jazyka pre žiaka - dieťa cudzincov.

Cieľ

Hlavným cieľom stratégie je vytvorenie bezpečného a priateľského prostredia, pozitívnej atmosféry pre rýchle začlenenie sa žiaka do kolektívu, atmosféry dôvery a spolupráce a pozitívnej motivácie.

Špecifickým cieľom výchovy a vzdelávania žiakov - detí cudzincov je prostredníctvom eliminácie alebo odstránenia hendikepov vyplývajúcich zo sociálneho znevýhodnenia dosiahnuť primeraný rozvoj ich schopností, zručností.

Práva a povinnosti žiaka a zákonného zástupcu

Sú definované v Školskom poriadku po predložení na pripomienkovanie a po prerokovaní v Pedagogickej rade, Žiackej rade a Rade školy.

Zákonný zástupca žiaka je povinný:

- (1) vytvoriť pre dieťa podmienky na prípravu na výchovu a vzdelávanie v škole a na plnenie školských povinností,
- (2) dodržiavať podmienky výchovno-vzdelávacieho procesu svojho dieťaťa a určené školským poriadkom,
- (3) dbať na sociálne a kultúrne zázemie dieťaťa a rešpektovať jeho výchovno-vzdelávacie potreby,
- (4) spolupracovať s vedením školy, poradcom školy, školským psychológom, triednym učiteľom.

- (5) zabezpečiť 1x mesačne účasť žiaka na konzultácii so školským psychológom za účelom podpory adaptácie.
- (6) v prípade potreby zabezpečiť povinnú pravidelnú účasť na základnom, príp. rozširujúcom kurze štátneho jazyka.
- (7) v prípade potreby zvážiť odbornú pomoc asistenta.

Hodnotenie žiakov - detí cudzincov

Hodnotenie žiaka – cudzinca je potrebné prispôbiť jednak existujúcim pravidlám hodnotenia ostatných žiakov v triede a jednak špecifickým výchovno-vzdelávacím potrebám žiaka - cudzinca.

Pri hodnotení detí cudzincov sa podľa čl. 11, ods. 1 - 4 Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy postupuje ako pri hodnotení žiakov po prestupe na školu s iným vyučovacím jazykom.

Žiak 2. až 9. ročníka sa počas dvoch hodnotiacich období hodnotí najmenej takou úrovňou prospechu, ktorá zodpovedá prospechu z vyučovacieho jazyka na poslednom vysvedčení.

Po uplynutí dvoch hodnotiacich období sa uplatňujú v ďalších dvoch hodnotiacich obdobiach z vyučovacieho jazyka miernejšie kritériá.

Pri hodnotení žiaka v prvom a druhom školskom roku sa hodnotia jeho vecné vedomosti a nie úroveň jeho jazykovej správnosti.

Pri hodnotení žiakov – detí cudzincov sa v počiatočných fázach ich začleňovania do výchovno-vzdelávacieho procesu ako najvhodnejšie ukazuje slovné hodnotenie, ktoré má žiakovi, ale aj učiteľovi a rodičom ukázať, čo už žiak zvládol a čo ho ešte čaká.

Opatrenia školy na zabezpečenie realizácie stratégie

(1) Všeobecné usmernenia

- a) Vykonať monitoring žiakov – detí cudzincov na škole.
- b) Zabezpečiť informovanosť pedagogického zboru o individuálnych potrebách identifikovaných žiakov.
- c) Zabezpečiť informovanosť rodičov o stratégii školy.
- d) Informovať žiakov o možnostiach pomoci a podpory školy.
- e) V spolupráci pedagogickej rady s poradcom školy vytvoriť pre žiaka špecifické individuálne podmienky.
- f) Poskytnúť resp. zabezpečiť žiakovi a rodičom odbornú pomoc a poradenstvo.

(2) Konkrétne usmernenia

- a) Pri komunikácii využívať alternatívne postupy – verbálnu a nonverbálnu komunikáciu, príp. informačné technológie (notebook, mobilný telefón – využívať aplikáciu prekladača). Zadávanie úloh pomocou piktogramov, obrázkov, využívanie sprostredkujúceho jazyka.
- b) Počas adaptačného procesu využívať komparáciu, ak je zjavné, že nám žiak môže porozumieť. Je potrebné sa spýtať, s čím sa stretával na hodine daného predmetu, aké využívali pomôcky, ako prebiehala hodina v krajine žiaka.
- c) Často sa nového žiaka pýtať, dať mu možnosť rozprávať, dať mu možnosť vyniknúť.
- d) Oceňovať žiaka za jeho aktivitu na hodinách a pri vypracovávaní školských úloh.
- e) Dbáť na správnu výslovnosť žiakovho mena a priezviska.
- f) Dbáť na to, aby bol od začiatku zaradený do kolektívu, nikdy by sa nemal ocitnúť vyradený z kolektívu.
- g) Zabezpečiť patróna – spolužiaka v triede, ktorý mu bude pomáhať. Problém mu môžu spôsobovať aj presuny z triedy do triedy.
- h) Úlohy zadávať zrozumiteľne, vysvetľovať.
- i) Uprednostňovať prácu v skupinách.
- j) Zapájať žiaka do mimoškolských aktivít.
- k) Vedenie kolektívu k tolerancii.
- l) Umožniť na niektorých predmetoch odpovedať, komunikovať aj v inom jazyku, ktorý žiak ovláda.
- m) Písomný prejav žiakov – detí cudzincov hodnotiť počtom chýb. Pri znižovaní počtu chýb učiteľ môže ohodnotiť žiaka aj známku, ktorá slúži ako motivačný faktor.
- n) Ústne skúšanie formou otázok. Dávať otázky, na ktoré môže žiak odpovedať jednoslovne, príp. len odpoveď áno/nie. Časom klásť otázky, na ktoré žiak odpovie dlhšími vetami.

Monitoring žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Školský rok: 2021/2022

Výsledky monitoringu triednymi učiteľmi k 18. 09. 2021

Podľa kritérií daných v Stratégii starostlivosti školy o žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia v tomto školskom roku boli triednymi učiteľmi identifikovaní títo žiaci zo sociálnym znevýhodnením:

1. Žiak pochádzajúci z rodiny, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi a príjem rodiny je najviac vo výške životného minima:

Neevidujeme žiadneho žiaka.

2. Aspoň jeden z rodičov alebo osoba, ktorej dieťa je zverené do osobnej starostlivosti patrí do skupiny znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie:

Neevidujeme žiadneho žiaka.

3. Najvyššie ukončené vzdelanie je základné, alebo aspoň jeden z rodičov nemá ukončené základné vzdelanie:

Neevidujeme žiadneho žiaka.

4. Neštandardné bytové a hygienické podmienky rodiny (napr. žiak nemá vyhradené miesto na učenie, nemá vlastnú posteľ, nie je zavedená prípojka elektrickej energie a pod.)

Neevidujeme žiadneho žiaka.

5. Vyučovacia jazyk školy je iný ako materinský jazyk

Evidujeme 3 žiakov.

I.O	Lenchenko, Vladyslav	ukrajinský
III.AB	Chan, Mew Chang	vietnamský
VI.O	Ćurčić, Milica	srbský

6. Žiaci žijúci v prostredí nedostatočne podnetnom, nefunkčnom, komplikovanom vzhľadom na sociálne, rodinné, ekonomické a kultúrne podmienky:

Trieda	Priezvisko, meno žiaka	Znevýhodnenie
I.A	Urbanová, Noemi Mária	zverená do starostlivosti starej mamy
V.OA	Planková, Pavlína	výlučná starostlivosť matky, otec má súdny zákaz styku s dieťaťom
V.OB	Stromko, Tomáš	rozvedení rodičia, v starostlivosti matky
V.OB	Buček, Adam	zomrel otec
V.OB	Petrovičová, Natália	v pestúnskej starostlivosti - matkinej sestry
VI.O	Beláková, Nadine	v starostlivosti matky
VI.O	Kapryš, Tomáš	v starostlivosti otca
VI.O	Urban, Šimon	detský domov
II.A	Kartusoffová, Sherrin	rozvedení rodičia, v starostlivosti matky
II.A	Barátová, Vanesa	rozvedení rodičia, v starostlivosti matky
II.A	Mandelíková, Ema	rozvedení rodičia, v starostlivosti matky
II.A	Héviziová, Nikola	rozvedení rodičia, v starostlivosti matky
II.A	Kováčová, Barbora	rozvedení rodičia, v starostlivosti matky
II.A	Rybičková, Emma	rozvedení rodičia, v starostlivosti matky
IV.O	Galbavá, Anna	otec zomrel, žije iba s matkou
I.O	Moravčíková, Mia	zverená do starostlivosti mamy
II.O	Došeková, Simona	zomrela matka
III.AB	Voržáček, Jozef	zomrel otec
VII.OB	Bokolová, Helena	zomrela matka, v starostlivosti starej mamy
VII.OA	Perát, Matej	rozvedení rodičia, v starostlivosti matky (ak je na SK), inak starí rodičia

18. 09. 2021 Malacky

Tatiana Vašková
poradca školy